

ЭРГИМТЭ

13 "Үөһээ Бүлүү" хаймат ыччакка анал сыһарыыта

ТУРИЗМ

ГЕРМАНИЯТТАН — ҮӨҮЭЭ БҮЛҮҮГЭ

Балаган ыйын 6 күнүгэр Рихард Левенхерц арыалдыгыта суох бэлэсипиэтинэн Германия-Өймөкөөн маршрутунаан айаннаан иһэн, биһиги улууспутугар ыалдыттаан ааста.

Кини 27 саастаах, Берлиннээҕи университет география факультетыгар метеоролог идэтигэр үөрэнэр, эһиил дипломун көмүскүөхтээх. Былырыын эмиз манньк айаннаан Монголия сиригэр дойдутун кытта билсипит. Азияны интэриэһиргиир, сөбүлүүрэ айылба, айылба уларыһыыта. Бэлигикэни улаханнык сэһээрбэт, төрөөбүт тылынан уонна английскайды сангарар. Бу сырыгыгар нуучча тылын үөрэпит, сахалы тылтан "дорообо, быраһаай" диэни билэр. Арасыыһаны оскуола көмүгэр сылдьан, ким да киниэхэ эшпэтэбин үрдүнэн, каартанан үөрэпит. Оттон Саха сиригэр туһунан кини биир дойдулааба, Саха сиригэр түөртэ кэлэ сылдьыбыт 60 саастаах аҕа табаарыһыттан истибит.

Рихард Левенхерц айанын туһунан бу курдук этэр:

— Германияттан от ыйыгар араһытым, визам бүтэринэн уонна үөрэбим сабаланынан алтынны 14 күнүгэр дойдубар тийиэхтээхпин. Икки нэдиэлэни быһа Германияттан Ростов куораттан паромунан Финляндияга, онтон бэлэсипиэтинэн Санкт-Петербурга кэлбитим. Былаан быһыытынан Саха сиригэр дылы паромунан кэлээри гыммытым, "билиэт суох" диэн ылбатахтара, онон эргийэн айаннаатым. Питертэн Ус-Кутька дылы поеһынан, салгыы Хотугу Байкалынан Бодойбо, онтон Маама диэн сиртэн Витимтэ дылы борохуотунан,

Витимтэн Ленскэйгэ дылы "ракеттанан", Ленскэйтэн Үөһээ Бүлүүгэ дылы бэлэсипиэтинэн кэллим. Уопсайа айанныахтаах маршрутум

2400 км эбит буолабына. Хаандыгаттан Өймөкөөнгө дылы 500 км барарым хаалла. Метеоролог буоларым быһыытынан планета тымыны полюһун Өймөкөөнү көрүөхпүн, билиэхпин баҕарабын.

Сахалар өйдөрө-санаалара, билилэрэ-көрүүлэрэ ураты эбит. Бу сылдыгыбар хаһаакка, тэлэбиидэһэ эһиги эрэ улуускутугар аан бастакынан интервью ылылар, уһулуулар уонна эһиги биир дойдулааххыт Айаал Прокопьев диэн саха киһитэ дыэтигэр ыныран хоннорто. Онон киниэхэ махтанабын. Оттон Мирнэйгэ украинецтар ыныран хонноруттара. Сылдыгыбыт сирдэрбэр "эһэттэн сэрэнэ сырыт" диэн этэллэр. Айаммар саа тыаһын элбэхтэ иһиттим, ол эрэн биир да эһэни көрсүбөтүм, көтөрдөрү эрэ көрдүм. Суолга хантан эһэ кэлиэбэй, арай бэлэсипиэтим испииссэлэрэ алдьанарыттан уонна бириэмэм тийиэ суоҕа диэн куттанабын. Саппаас 15 испииссэни идэ кэлбитим даҕаны барытын туттан бүтэрдим, хата Ленскэйгэ маҕаһынтан бэлэсипиэппэр сөп түбэһэр 36 испииссэни

атылаһан хаһаанным. Арылаахха сылдыбарбар, оскуола оҕолоро бэйэлэрин испииссэлэрин биэрэ сатаабыттара да, мин бэлэсипиэппэр барсыбат этилэр. Бу бэлэсипиэппин көлө оҕостубутум 14 сыл буолла, уопсайа 11 тыһ. км сүүрдэ.

Верхоянскэй хайатыгар таарыйан аһыам. Балаган ыйын 25-26 күннэригэр Өймөкөөнгө тийиэм. Эргэ да буоллар видеоканераалаахпын, фотоаппараттаахпын уонна бэлиэтэнэр күннүктээхпин. Күгүгэ үстэ аһыбын. Аһылыгым сүрүннээн, килиэп, ары, мөт, халбаһы, нуучча лапсатынан миин буһарынабын. Икки нэдиэлэ инниттэн аспын хаһаанабын. Сир аһын сэрэхэчийэн сизбэппин. Балааккалаахпын, гаһынан оттулар кыра оһохтоохпун, 80 кг ыйааһынаах таһаһаһы идэ сылдыабын. Саха сирэ ардахтаах, инчэбэй эбит дии санаатым. Бүлүү өрүс сүннүтүн айылбата арыый да атын, алаастар кэлэлэр, ойуура суох сир элбиир. Оттон Монголия айылбатын Саха сиригэр тэннээтэххэ отой кураан дойду.

Дьэ эргэним туһунан эттэххэ, ийэм дьарыга суох дьоннорго үлэ булуналарыгар комолоһор, аҕам электрик. Биригэ торообуттар төрдүбүт, икки балтым устудьуоннар, кыра балтыбыт быйыл оскуоланы сана бүтэрдэ.

Түгэнинэн туһунан, улуус дьаһалтата интернетинэн босхо кэпсэтиннэрбитигэр, истинник көрсүбүтүгэр махталбын билэрэбин.

Рихард дойдутугар бэлэсипиэтистэр кулууптарыгар тийиэн, Саха сиригэр туһунан уонна тугу билбитин-көрбүтүн, хайдах сылдыгыбытын туһунан кэпсэбим диэн салгыы айанныы турда. Киниэхэ дьоллоох айаны баҕарыабын.

Александр АНТОНОВ